

Vervolgonderzoek vleermuizen Carnissedreef 4 te Rotterdam

april 2022

Eco-Niche

wrvanesch@eco-niche.nl
www.eco-niche.nl

Inhoudsopgave

1: Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doelstelling	3
1.3 Leeswijzer	3
2: Project en planlocatie	4
2.1 Project	4
2.2 Planlocatie	4
3: Methode	5
3.1 Vleermuizen	5
4: Resultaten	5
4.1 Vleermuizen	7
5: Conclusie	10
5.1 Effecten op beschermde soorten	10
5.2 Vervolgstappen	10
Bronnen	12
Bijlage 1: Functies voor beschermde soorten	13
Bijlage 2: Uitleg Wet natuurbescherming	14

1: Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de sloop de school aan de Carnissedreef 4 te Rotterdam is een ecologische quickscan uitgevoerd in het kader van de natuurwetgeving (De Bouwecoloog, maart 2021). Uit de quickscan bleek dat de aanwezigheid van vleermuizen en negatieve effecten op deze soortgroep op voorhand niet kon worden uitgesloten. Deze soortgroep is wettelijk beschermd in de Wet natuurbescherming en de *functionaliteit* van de planlocatie mag daarom niet afnemen.

De volgende soorten en functies worden op de planlocatie verwacht of kunnen er niet worden uitgesloten:

- Van gebouwbewonende vleermuizen zijn kraam-, zomer-, paar- en kleine winterverblijfplaatsen in het gebouw niet uit te sluiten.
- Omdat laatvliegers niet op voorhand uitgesloten konden worden, is ook hiervoor een bezoeksmoment ingelast.
- Het gebouw is niet robuust genoeg voor een massawinterverblijf en tevens niet hoog genoeg om als paarverblijf voor de tweekleurige vleermuis te dienen.
- Van boombewonende vleermuizen zijn kraam-, zomer-, paar- en kleine winterverblijfplaatsen in een viertal bomen niet uit te sluiten.

Daarom is Eco-Niche, in opdracht van stichting Boor gevraagd een vervolgonderzoek naar vleermuizen uit te voeren. Voorliggende rapportage vormt het resultaat van dit vervolgonderzoek.

1.2 Doelstelling

De doelstellingen van het vervolgonderzoek zijn:

- Het vaststellen van de aan- of afwezigheid van vleermuizen;
- Bij aanwezigheid: het vaststellen van de functionaliteit van de planlocatie voor de aangetroffen soorten;
- Het bepalen van de vervolgstappen.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een omschrijving van het project en de planlocatie en hoofdstuk 3 gaat in op de toegepaste onderzoeksmethode(s). De resultaten van de onderzoeken komen aan bod in hoofdstuk 4, waarna in de effecten van het project worden beoordeeld in het laatste hoofdstuk. Op basis van de conclusie van de onderzoeken, in hoofdstuk 5, worden in hetzelfde hoofdstuk de te nemen vervolgstappen gepresenteerd.

2: Project en planlocatie

Dit hoofdstuk definieert alleen de ecologisch relevante uitgangspunten van het project.

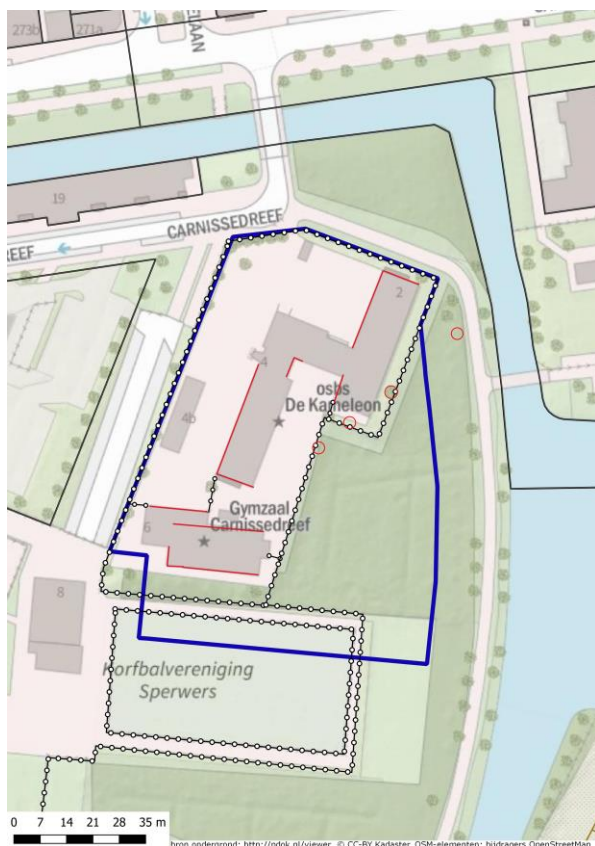
2.1 Project

De planlocatie wordt herontwikkeld, waarbij ter plaatse van een boomrijk terreindeel naast de huidige locatie van OSBS de Kameleon nieuwbouw wordt gerealiseerd. Het betreft de nieuwbouw van een basisschool met een geïntegreerde gymzaal die tevens te gebruiken zal zijn als sportschool voor de wijk. Ten behoeve van de nieuwbouw zal de bestaande sporthal gesloopt worden, na voltooiing van de nieuwbouw zal de bestaande school tevens worden gesloopt.

In de beoordeling van de effecten gaan we uit van een worst case-scenario: namelijk dat de planlocatie kaal wordt opgeleverd; de bebouwing wordt gesloopt en begroeiing wordt gerooid.

2.2 Planlocatie

De planlocatie ligt op de hoek van de Carnissedreef te Rotterdam en bestaat uit het schoolgebouw, een schoolplein en een groenstrook met bomen van de school OSBS de Kameleon, zie onderstaande afbeelding. Geschikte locaties voor vleermuizen zijn in de onderstaande afbeelding in het rood aangegeven: de rode cirkels betreffen bomen, de rode lijnen zijn locaties van regenpijpen en open stootvoegen.

Afbeelding 1: planlocatie binnen **blauwe kader** met in het **rood** aangegeven de kansrijke locaties voor vleermuizen (bron: De Bouwecoloog, 2021)

3: Methode

Eco-Niche houdt, als lid van Netwerk Groene Bureaus, de inventarisatiemethodes en protocollen aan, die algemeen aanvaard danwel vereist worden door het bevoegd gezag. Deze methodes leiden doorgaans tot een goed beeld van de te onderzoeken soort(groep)en op de planlocatie en zijn onderdeel van de kwaliteitsborging van onze fauna-onderzoeken. Indien we hier van afwijken is het om ecologische redenen en zullen we dit nader onderbouwen.

3.1 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen voeren we uit conform het 'Vleermuisprotocol 2021' (Netwerk Groene Bureaus, 2021). Het protocol stelt onder meer eisen aan het weer, materiaal, het tijdstip, de geschikte onderzoeksperiode, het aantal bezoeken en de benodigde inspanning (aantal onderzoekers). Deze eisen zijn gekoppeld aan de functies die een planlocatie voor vleermuizen kan hebben (zie **bijlage 1**). Vooraf is vastgesteld welke functies onderzocht dienen te worden en op basis daarvan en het formaat van de planlocatie wordt de inspanning bepaald.

Bij grotere planlocatie dienen al snel meerdere onderzoekers te worden ingezet, omdat minimaal 75% van het gebied moet worden overzien. De inspanning wordt bij Eco-Niche bepaald door de meest ervaren personen op dit onderwerp.

Tussen twee avondbezoeken en tussen één avond- en één ochtendbezoek zit minimaal 20 dagen. Het onderzoek naar vleermuizen vindt plaats met behulp van een batdetector van het type Petterson D240x en opnameapparatuur. Tijdens de veldbezoeken wordt op de planlocatie gekeken naar in- en uitvliegende vleermuizen, territorium- en zwermgedrag, sporen (uitwerpselen) en de aanwezigheid van foeragerende vleermuizen en vleermuizen op route.

Tabel 1: benodigde bezoeken en inspanning volgens offerte

<i>Bezoek:</i>	<i>Onderzoeksperiode:</i>	<i>Gericht op:</i>	<i>Aantal onderzoekers</i>
Zomeravond	15 mei - 15 juli	Zomer-/kraamverblijf alle soorten	2
Zomeravond LV	15 mei - 15 juli	Zomer-/kraamverblijf laatvlieger	2
Zomerochtend	15 mei - 15 juli	Zomer-/kraamverblijf alle soorten	2
Massawinterverblijf 1	1 aug - 10 sept	gewone dwergvleermuis	n.v.t.
Massawinterverblijf 2	1 aug - 10 sept	gewone dwergvleermuis	n.v.t.
Najaar 1	15 aug - 1 okt	Paarverblijf alle soorten	2
Najaar 2	15 aug-1 okt	Paarverblijf alle soorten	2
Najaar 3 TV	1 okt - 1 dec	Paarverblijf tweekleurige vleermuis	n.v.t.
Najaar 4 TV	1 okt - 1 dec	Paarverblijf tweekleurige vleermuis	n.v.t.

Minder algemene soorten

Het vleermuisprotocol kent voor elke soort een voorgeschreven tijdsinspanning. Belangrijk is om dan in ieder geval te voldoen aan de voorgeschreven inspanning van de te verwachten (doorgaans algemene) soorten. Dit is minimaal twee uur per bezoek. Indien een minder algemene soort zoals meervleermuis verwacht wordt, dient deze inspanning te worden opgehoogd. Echter, soms kunnen bijzondere soorten, niet 100% worden uitgesloten, maar worden ze ook niet verwacht. In dat geval wordt de tijdsinspanning aangehouden van de te verwachten soorten en wordt deze pas verlengd wanneer tijdens deze bezoeken een minder algemene soort wordt waargenomen. Dit is echter alleen nodig wanneer nog onduidelijk is wat de functie van de planlocatie is voor deze soort.

In dit geval is de tijdsinspanning niet verlengd, aangezien het tijdens het onderzoek duidelijk was dat de aangetroffen meervleermuizen geen binding hadden met het plangebied.

Interpretatie paarverblijfplaatsen en kleine winterverblijfplaatsen

Gewone dwergvleermuizen baltsen al vliegend in hun territorium. Ergens binnen dit territorium ligt de paarverblijfplaats, maar deze is echter niet altijd te lokaliseren. Indien binnen dit territorium tijdens de zomer al een zomerverblijfplaats is vastgesteld dan wordt de paarverblijfplaats aan deze verblijfplaats toegekend. Een paarverblijfplaats wordt ook als winterverblijfplaats voor een kleine groep of solitair overwinterende vleermuizen beschouwd op basis van het voorzorgsbeginsel. Kleine winterverblijfplaatsen in gebouwen zijn namelijk niet tot nauwelijks te onderzoeken en tijdens milde winters voldoen hiervoor ook de kleinere, weinig beschutte verblijfplaatsen, zoals achter dakranden.

4: Resultaten

In dit rapport worden alleen waarnemingen genoemd die bepalend zijn voor de te onderzoeken functies, zoals beschreven in hoofdstuk 3. Functies van beschermde soorten die tijdens het onderzoek 'toevallig' buiten de planlocatie zijn waargenomen worden ook vermeld. Dit geldt ook voor toevallige waarnemingen van andere dan de onderzochte beschermde soorten, zoals nestlocaties van algemene broedvogelsoorten, mits deze relevant zijn voor de effectbeoordeling. Van de resultaten worden eerst de bezoekdata weergegeven, waarna de totalen per bezoek en de aangetroffen functies gepresenteerd worden.

4.1 Vleermuizen

Bezoeken

Tabel 2 geeft de bezoekdata, start- en eindtijden en de weeromstandigheden op deze data weer. De bezoeken zijn onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol.

Tabel 2: bezoekdata en weersomstandigheden vleermuizen

<i>Bezoeknaam</i>	<i>Datum</i>	<i>Tijd (uur)</i>	<i>Temperatuur</i>	<i>Wind</i>	<i>Bewolking</i>
Zomerochtend	20 mei 2021	03:35 – 05:40	10 °C	1 Bft	0% (mistig)
Zomeravond LV	26 mei 2021	21:30 – 23:40	11°C	2 Bft	90%
Zomeravond	16 juni 2021	21:55 – 00:05	20°C	2 Bft	10%
Najaar 1	01 sep 2021	22:00 – 00:00	16°C	2 Bft	90%
Najaar 2	27 sep 2021	21:15 – 23:15	13°C	2 Bft	30%

Totaal aanwezige vleermuizen per bezoek, ongeacht de functie

Tabel 3 geeft per bezoek en per soort het aantal aanwezige vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving. Dit betreft een schatting op basis van de activiteit gedurende het gehele bezoek, ongeacht het gedrag. Tijdens de bezoeken zijn geen laatvliegers waargenomen.

Tabel 3: aantal aanwezige vleermuizen per bezoek op de planlocatie en in directe omgeving

<i>Bezoek</i>	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	<i>Ruige dwergvleermuis</i>	<i>Laatvlieger</i>	<i>Meervleermuis</i>	<i>Overige soorten</i>
Zomerochtend	2-3	1-2	0	0	0
Zomeravond LV	3-7	0	0	0	0
Zomeravond	>10	1-5	0	>10	0
Najaar 1	6	0	1	0	0
Najaar 2	4	0	0	0	0

Verblijfplaatsen

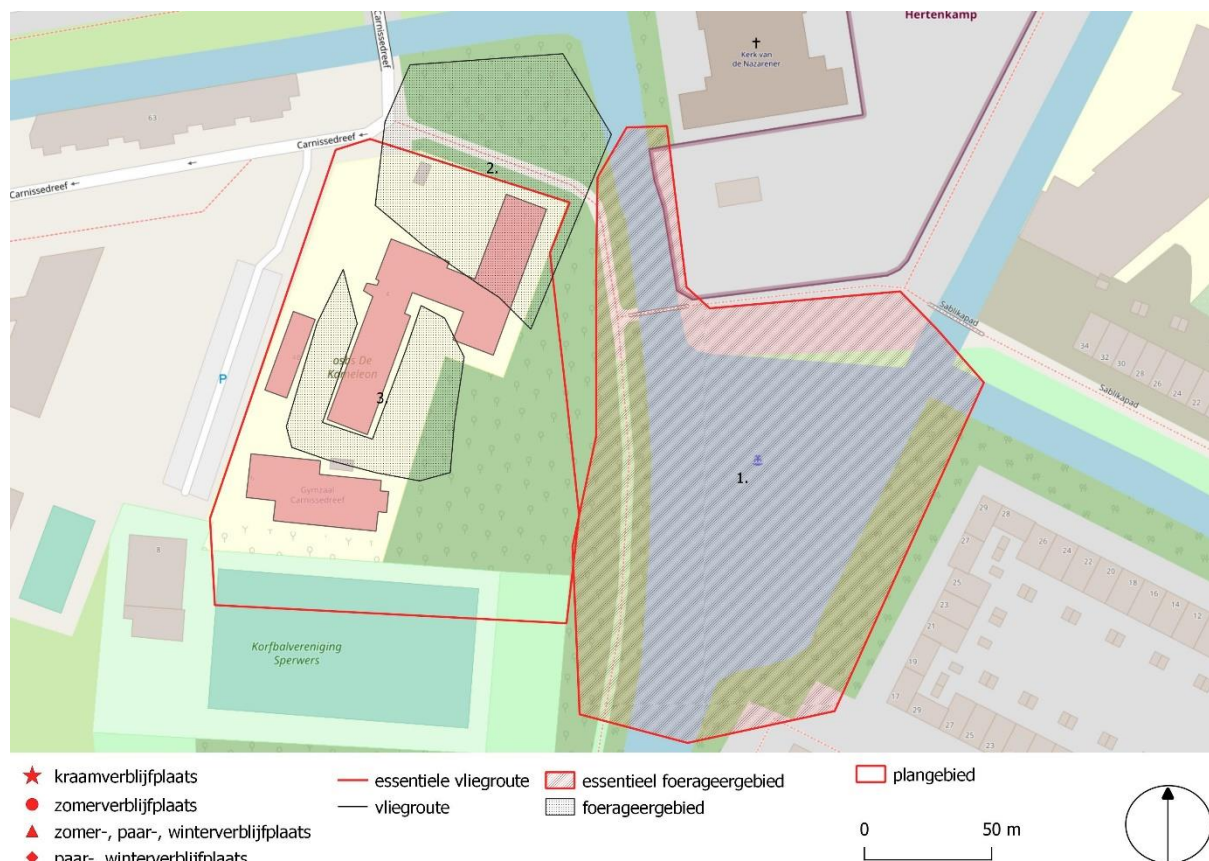
De planlocatie heeft geen verblijfplaatsen van vleermuizen. In de onderstaande figuur worden de aangetroffen functies binnen en buiten de planlocatie weergegeven met symbolen en nummers en deze worden met dezelfde nummers in tabellen nader toegelicht.

De eerste activiteit van gewone dwergvleermuizen is buiten de planlocatie en later op de avond wordt er langs de gevels van de school en vervolgens ook op het schoolplein gefoerageerd. Tijdens het ochtendbezoek is geen zwermgedrag waargenomen en tijdens geen van de bezoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Ook tijdens de najaarsbezoeken zijn er geen vleermuizen met aan het gebouw gebonden baltsactiviteit waargenomen.

Tijdens het avondbezoek in juni is een groep foeragerende gewone dwergvleermuizen boven het water in het aangrenzende park (nummer 1 op de kaart) waargenomen. Buiten

de planlocatie wordt daarom een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis verwacht, maar dit hebben we niet kunnen vaststellen. We vermoeden de kerk (naast het hertenkamp), aangezien in de bosjes ten westen van de kerk (nummer 2 op de kaart) de eerste en laatste activiteit van gewone dwergvleermuizen is waargenomen.

Op de planlocatie zelf zijn geen meervleermuizen waargenomen. De meervleermuizen die tijdens het zomeravondbezoek boven de waterpartij foerageren, hebben geen binding met de planlocatie.

Afbeelding 2: verblijfplaatsen van vleermuizen. Bron kaartondergrond: OpenStreetMaps.

Tabel 4: omschrijving functioneel leefgebied: foerageergebied

Nr.	soort	Aantal exemplaren	Locatie (adres en positie)
1.	Gewone dwergvleermuis	>10	Carnissedreef, waterpartij in park
	Meervleermuis	>10	
	Ruige dwergvleermuis	1-4	
2.	Gewone dwergvleermuis	1-4	Carnissedreef 4, schoolplein noord en bosjes ernaast
3.	Gewone dwergvleermuis	1-3	Carnissedreef 4, schoolplein en bosjes ernaast

Functionele leefomgeving: foerageergebieden

Buiten de planlocatie is een foerageergebied aanwezig, dat essentieel is voor meervleermuis en mogelijk essentieel voor gewone dwergvleermuis. Tijdens het bezoek zomeravond was de activiteit hier bijzonder hoog. Per e-mail heeft een ecologisch adviesbureau aangegeven dat er ten zuiden van het Zuiderpark een meervleermuiskolonie bekend is, die gebruikmaakt van deze waterpartij als essentieel foerageergebied:

'Ik heb deze zelfde locatie nog niet zo lang geleden zelf onderzocht en toen ook geregeld meervleermuizen daar waargenomen. ... Deze meervleermuizen konden wij toen

inderdaad herleiden tot een kolonie in Zuidwijk, ten zuiden van het Zuiderpark. Afgelopen juni heb ik daar opnieuw gestaan om meervleermuizen op te nemen op de locatie die je nu deelt' (A. De Baerdemaeker, 7 juli 2021).

Binnen de planlocatie zelf is alleen foerageergebied van een enkele of klein groepje gewone dwergvleermuis aanwezig. Dit betreffen geen essentiële foeraeergebieden, omdat er diverse alternatieven zijn. De waargenomen vleermuizen foerageren verspreid over de planlocatie en in de directe omgeving daarvan, zowel langs de gevels, boven het schoolplein als in het aangrenzende park. Op de planlocatie is de foerageeractiviteit tijdens alle bezoeken laag vergeleken met de omgeving.

Functionele leefomgeving: vliegroutes

De planlocatie heeft geen functie als essentiële vliegroute. Op de planlocatie en de directe omgeving zijn geen vliegroutes of migratieroutes vastgesteld. De vliegrichting van de aanwezige vleermuizen is niet eenduidig.

5: Conclusie

Van mei t/m september 2021 heeft Eco-Niche, in opdracht van stichting Boor, voor het project aan de Carnissedreef 4 te Rotterdam het vervolgonderzoek naar vleermuizen uitgevoerd. De aan- of afwezigheid van de onderzochte beschermde soorten en de functies van de planlocatie dienden te worden vastgesteld. Hieronder de conclusie inclusief de te nemen vervolgstappen.

5.1 Effecten op beschermde soorten

In tabel 6 is samengevat van welke waargenomen beschermde soorten de planlocatie beschermde functies heeft en of het project hier negatieve effecten op heeft.

Tabel 6: totaal beschermde soorten, functies en effecten

Soort(groep)	Beschermde functie	Negatieve effecten
Gewone dwergvleermuis	Twee foerageergebieden	Nee
Meervleermuis en gewone dwergvleermuis	Één essentieel foerageergebied buiten planlocatie	Ja, tenzij

Als gevolg van het project gaan er op de planlocatie geen verblijfplaatsen verloren, omdat deze ontbreken. Wel kan het project een externe werking hebben, welke leidt tot verstoring of kwaliteitsverlies van een essentieel foerageergebied buiten de planlocatie (Art 3.5). De meervleermuis is namelijk één van de vleermuissoorten die gevoelig is voor verstoring door verlichting. Indien het project leidt tot vermindering van de verduistering van de waterpartij, kan het essentiële foerageergebied - al dan niet tijdelijk - in kwaliteit achteruitgaan. Van vermindering van de verduistering is sprake indien de mate van verlichting aanzienlijk toeneemt ten opzichte van de huidige situatie.

De opdrachtgever is voornemens een aanzienlijk deel van de groenstrook tussen het schoolgebouw en de waterpartij te rooien ten behoeve van de geplande nieuwbouw. Hierdoor resteert minder begroeiing om een eventuele lichtuitstraling vanaf de planlocatie op de waterpartij af te schermen.

Om lichtverstoring richting de waterpartij te voorkomen dienen maatregelen te worden genomen.

5.2 Vervolgstappen

Vervolgstappen zijn nodig om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen:

- Behoud van een dichte groenstrook met bomen en struiken tussen de nieuwe sporthal en de waterpartij, zodat de waterpartij verduisterd blijft.
- Of tref alternatieve maatregelen om lichtuitstraling te voorkomen, waaruit blijkt dat de mate van verduistering van de waterpartij niet afneemt, zowel tijdens de bouw als tijdens de gebruiksfase.
- Werk bovenstaande maatregelen uit in een ecologisch werkprotocol.

Indien bovenstaande op voorhand niet gegarandeerd kan worden, zal een ontheffing van de Wet natuurbescherming alsnog nodig zijn om de in paragraaf 5.1 genoemde effecten te voorkomen of mitigeren. Daarnaast blijft de Zorgplicht (Art 1.11) altijd van toepassing.

Zorgplicht

De zorgplicht (Art 1.11) geldt voor alle soortgroepen, dus ook als ze niet beschermd zijn (zie **bijlage 2**). Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet

worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Dit kan door dieren de gelegenheid te geven om uit te wijken en ze niet opzettelijk te doden:

- overleg bij het aantreffen van gewervelde dieren met de ecooloog hoe er omheen gewerkt kan worden of hoe ze verplaatst kunnen worden tot op een veilige afstand van de werkzaamheden.
- behoud nesten van algemene broedvogelsoorten tijdens het broedseizoen, in de periode dat ze gebruikt worden.

Rapportage: Carolien van der Graaf (MSc.)

Borging: Willem van Esch (MSc.)

Eco-Niche heeft het onderzoek zo secuur en compleet als mogelijk uitgevoerd. Er kunnen echter geen rechten aan dit onderzoek worden ontleend. Natuur is dynamisch en daarmee niet altijd even voorspelbaar. We adviseren dan ook om indien er tijdens de werkzaamheden – ondanks alles – toch nog andere beschermde soorten op de planlocaties worden aangetroffen, hiervoor contact met ons op te nemen om adequate maatregelen te treffen.

© Eco-Niche 2022

*Eco-Niche is lid van het Netwerk Groene Bureaus
en houdt zich daarmee aan de bijbehorende kwaliteitseisen,
richtlijnen en protocollen van dit netwerk*

Bronnen

Onderzoeksmethodes

1. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
2. BIJ12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017.
3. BIJ12 (2017). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017.

Wetgeving

4. Wet natuurbescherming: www.rijksoverheid.nl
5. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming), Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, jaargang 2016, nr34.
6. Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming), Staatscourant nr 55791, 28 oktober 2016.
7. Ministerie van Economische Zaken (december 2016). Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, versie 1.3.

Lokaal

8. Perk, M. (29 maart 2021). Quickscan flora en fauna Carnissedreef 2-4 te Rotterdam, de Bouwecoloog.
9. E-mailwisseling d.d. 7 juli 2021 met A. De Baerdemaeker van bureau Stadsnatuur Rotterdam over de resultaten uit zijn vleermuisonderzoek naar de functie van de waterpartij in het park naast de planlocatie.

Bijlage 1: Functies voor beschermde soorten

Functies voor vleermuizen

De onderstaande definities zijn overgenomen uit het vleermuisprotocol (NGB, 2021).

Alle typen verblijfplaatsen zijn beschermd:

Zomerverblijfplaats: een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn, waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is.

Kraamverblijfplaats: een verblijfplaats van een kraamgroep met vrouwtjes met jongen.

Paarverblijfplaats: een verblijfplaats of de omgeving daarvan, waar ten minste een baltsend mannetje of meerdere vleermuizen overdag verblijven en paren of komen zwermen. Welk gedrag is waar te nemen, is afhankelijk van de soort. Te herkennen aan zwermgedrag en/of baltsroepen. (Zwermen bij het invliegen komt bij meer verblijfsfuncties voor.)

Winterverblijfplaats: een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Het betreft bij soorten die jaarrond in hun leefgebied blijven nogal eens een voormalige paarplaats of een andere verblijfplaats. Er zijn bij soorten als gewone dwergvleermuis massawinterverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor kleinere groepen te onderscheiden.

Het functioneel leefgebied is wettelijk beschermd indien aantasting van de onderstaande elementen het functioneren van een verblijfplaats aantast:

Vliegroute: een vaste route van een vleermuis of een groep van vleermuizen vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied of tussen verblijfplaatsen visa versa.

Migratieroute: een vaste route van zomerleefgebied naar winterverblijfplaats of winterleefgebied en visa versa.

Foerageergebied: een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert.

Bijlage 2: Uitleg Wet natuurbescherming

De effecten van het project zijn getoetst aan de natuurwetgeving en daarmee aan hoofdstuk 2 en 3 uit de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de Wet natuurbescherming uitgelegd. De uitleg is gebaseerd op de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie Economische Zaken.

Doel van de wet

De Wet natuurbescherming is gericht op het beschermen, ontwikkelen en gebruiken van de natuur en waardevolle landschappen vanwege de intrinsieke waarde, de biologische diversiteit en de cultuurhistorische en maatschappelijke functies. De wet regelt in hoofdstuk 2 en 3 de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van natuurgebieden en de in het wild levende planten- en diersoorten.

Verboden

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verbodsbepalingen om ervoor te zorgen dat in het wild levende soorten en natuurgebieden zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten en gebieden in principe verboden zijn:

Verbodsbepalingen binnen de gebiedsbescherming:

Het is verboden een plan / project te realiseren of andere handelingen te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van het natuurlijk habitat of het habitat van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Verbodsbepalingen binnen de soortenbescherming per beschermingsregime:

De wet kent voor beschermde soorten drie verschillende beschermingsregimes: paragraaf 3.1 voor soorten uit de Vogelrichtlijn, paragraaf 3.2 voor soorten uit de Habitatrichtlijn en paragraaf 3.3 voor de overige nationaal beschermde soorten. Daarnaast geldt voor alle inheemse planten en dieren een zorgplicht.

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 1</i> Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	<i>Art 3.5 lid 1</i> Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	<i>Art 3.10 lid 1a</i> Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
<i>Art 3.1 lid 2</i> Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	<i>Art 3.5 lid 4</i> Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1b</i> Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
<i>Art 3.1 lid 3</i> Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	<i>Art 3.5 lid 3</i> Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing

Vogelrichtlijn §3.1	Habitatrichtlijn §3.2	Nationaal beschermd §3.3
<i>Art 3.1 lid 4 en lid 5</i> Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	<i>Art 3.5 lid 2</i> Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	<i>Art 3.5 lid 5</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	<i>Art 3.10 lid 1c</i> Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11) heeft betrekking op de intrinsieke waarde van natuur. Dit houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn of haar handelen of het nalaten daarvan nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt, dergelijke handelingen achterwege laat of maatregelen treft om de gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing en vergunning

De initiatiefnemer blijft altijd verantwoordelijk voor (de gevolgen van) zijn/haar plan/project, maar van het verbod op schadelijke activiteiten ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken. De bevoegdheid hiervoor ligt bij de provincie of het ministerie van Economische Zaken. Een vergunning-/ontheffingaanvraag kan ook, via de gemeente, aanhaken bij de procedure van de omgevingsvergunning (Omgevingswet). Hierbij legt de gemeente de aanvraag voor aan de provincie. De provincie geeft vervolgens op grond van de inhoudelijke toetsing al dan niet een Verklaring van geen bedenkingen (Vvgb) af.

Ontheffing soortenbescherming:

Van de verboden voor beschermde soorten kan met een ontheffing, vrijstelling, gedragscode of provinciale verordening worden afgeweken, mits aan 3 criteria wordt voldaan:

1. een andere bevredigende oplossing voor de activiteit is niet mogelijk.
2. de ingreep doet geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.
3. het project / plan heeft een in de wet genoemd algemeen belang.

Voor de overige nationaal beschermde soorten (§3.3) zijn in de wet meer wettelijke belangen opgenomen dan voor de soorten uit Vogel- en Habitatrichtlijn (§3.1 en §3.2), waaronder het algemene belang van 'ruimtelijke ontwikkelingen'.

Vergunning gebiedsbescherming:

Van de verboden in beschermde natuurgebieden kan met een vergunning of provinciale verordening worden afgeweken, mits uit een '*passende beoordeling*' blijkt dat het plan / project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten, of als aan de ADC-criteria wordt voldaan:

- A: er zijn geen alternatieve oplossingen;
- D: het plan/project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
- C: de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.